

Turister viktigare än bybor

– Jag bodde här som barn. Min familjs gravar finns här, men jag kan inte besöka dem längre, säger Eva Joemats, och sveper med handen ut över en golfanläggning nedanför höjden där hon står. Stora turistanläggningar och nya lyxvillor som etableras i snabb takt hindrar återkomsten till gravplatser och till stranden för många samhällen längs med Garden Route.

Eva Joemats och Gert Hufke från Souwesia utvecklingskommitté beskriver hur de så kallade färgade grupperna runt Great Brak River gång på gång tvingades flytta mellan olika platser under apartheid. På 60-talet bodde de i Sanddrift där den nya golfanläggningen nu finns, alldeles intill kusten med bra tillgång till fiske. Sedan förflyttades de till havsnära Souwesia ett stycke söderut innan flyttlassen gick till Greenhaven, ett stort township, några kilometer inåt landet.

– Vi gavs valmöjligheten att flytta härifrån eller stanna kvar, men genom påtryckningar från den mäktigaste familjen i stan gav sig alla av härifrån, berättar Gert Hufke.

En av de saker som knöt familjerna i området samman var önskan att vistas nära havet. Varje sommar under flera månader återvände mängder av människor till Souwesia för att bo i tält och husvagnar på stranden, berättar Gert och tar oss med till den numer nedgångna strandanläggningen.

– Tidigare fanns här vatten och duschar, suckar han och visar de sönderbrutna toalettterna. De senaste fem åren har campingen avtagit eftersom kommunen vill sälja den här marken och låter området förfalla, säger han.

De boende i Greenhaven har accepterat att de inte kommer att kunna återvända till de kustnära områdena och etablera permanentboende på nytt. Däremot är de beredda att slåss för att få ägandeskap till stranden i Souwesia – alldeles intill ett område med lyxiga semesterhus, nära en av kustens många golfbanor.

Eva Joemats och Gert Hufke från Souwesia vill att byborna ska få sin mark, och framför allt sin strand, tillbaka.

FOTO: SARA JANSSON

Utvecklingskommittén representerar 8 000 människor som har gått samman och gör anspråk på kustremsan. Fallet ligger nu hos kommissionen för landfrågor, och om Gert, Eva och de andra vinner ärendet, skulle Souwesia kunna bli ett av ytterst få, kanske det enda, kustnära området längs Garden Route som ägs av färgade sydafrikaner med låg inkomst. Det är oklart hur stora chanser utvecklingskommittén har att vinna fallet och få marken tillbaka eftersom viktig dokumentation som visar att de färgade grupperna gavs rättighet att bo på Souwesia under apartheid har gått förlorad.

Utländska ägare

Några mil norrut protesterar boende i den färgade förstaden Pacaltsdorp utanför George mot att de inte längre har tillgång till den strand de använt sig av sedan 1930-talet. Två enorma golfanläggningar etableras mellan Pacaltsdorp och havet, och de boende måste nu betala för att komma ner till stranden.

Freddie Arries och Solly Rhode vägrar att betala och vi kör förbi vägspärren som ska reglera tillträdet till den lilla branta vägen som leder ner till flodmynningen och stranden.

– Titta här, säger Freddie och pekar upp mot klippavsatserna på båda sidor av stranden. Den där anläggningen ägs av en australiensisk golfspelare och den här närmsta av den tredje bästa golfspelaren i världen.

– Vi har inget emot turistanläggningar, men det här leder bara till att de rikare blir rikare, och de fattiga blir ännu fattigare, säger Freddie Arries, som ingår i en grupp bönder i Pacaltsdorp som ansöker om land för betesmark till sina djur – något som försvåras av utbredningen av turistanläggningar.

Freddies och Sollys familjer har campat varje sommar på den här stranden sedan 50-talet, då den förklarades vara en strand för färgade.

– Vi brukade ta oss hit ned med oxvagnar och stanna en månad varje sommar, minns Freddie.

– Nu vill de att vi betalar 15 rand per vuxen och 8 rand per barn. 62 rand (cirka 70 kr) för en familj med fyra barn, kan du tänka dig?

– Vi är ett fattigt samhälle. Vi kräver gratis tillgång till stranden!

ÅSA ERIKSSON

Garden Route

Planerar du att resa längs Sydafrikas kust?

”Alternative Garden Route” vänder sig till resenärer som är beredda att ge avkall på bekvämlighet för att möta vanliga, sydafrikanska familjer.

Resenärer erbjuds att bo och äta måltider hos familjer i kåkstäder, skogsarbetarsamhällen och byar som alla kämpar för att få rättigheterna till marken och husen de bor i. Betalningen går direkt till gräsrotsaktivister.

Det hela är ett projekt av Afrikagruppernas partnerorganisation

Southern Cape Land Committee, SCLC, som stöder de boende i Souwesia och Wilderness Heights.

Intresserad? Kontakta SCLC på telefon: +27-(0)44-8746162 eller mejla Angela Conway: angela_conway@telkomsa.net

Observera att det är viktigt att ni kommer på det datum som bestämts, eftersom familjerna förbereder sig genom att köpa in extra mat.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.